

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра французької філології

Силабус навчальної дисципліни

Теоретична фонетика

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма
«Французька мова і література, англійська мова»

Спеціальність
035 Філологія

Спеціалізація
035.055 Романські мови та літератури (переклад включно),
перша – французька

Галузь знань
03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «27» серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ - 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теоретична фонетика
Викладач (-і)	Бігун Ольга Альбертівна Воронько Галина Михайлівна
Контактний телефон викладача	0978047009 0507844131
E-mail викладача	olha.bihun@pnu.edu.ua halyna.voronko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	лекції, практичні заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	відповідно до розкладу викладача
2. Анотація навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є проблеми сучасної фонетичної науки та функціонування фонетичних одиниць в французькій мові, специфіка звукової системи французької мови, сегментальних одиниць та супрасегментальних таких як наголос, ритмічні групи та інтонація з точки зору теоретичної науки.</p> <p>Навчальна дисципліна спрямована на поглиблення і систематизацію знань студентів з фонетичних особливостей французької мови та формування системних знань в галузі теорії фонології та сучасних концепцій теорії фонемі як такої. Особлива увага приділяється вивченню артикуляційної бази французької мови та особливостям фонетики в територіальних варіантах, перш за все національних.</p> <p>Основними організаційними формами навчання є лекційні заняття та практичні заняття. Лекції покликані підвищити інтерес студентів до глибшого самостійного вивчення питань курсу. На практичних заняттях закріплюються набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання, формується у студентів система поглядів про основні фонетичні явища у французькій мові. Навчальна дисципліна вивчається у 1-му семестрі і завершується теоретичним модулем (залік). Лекційна тематика базується на вивченні основних фонетичних теорій, явищ та понять і має науково-пізнавальну спрямованість. На практичних заняттях розглядаються найбільш проблемні питання курсу як у вигляді дискусій, так і у формі доповідей, презентацій студентів та тестування.</p> <p><u>Методи навчання:</u> Лекція, презентація, пояснення, бесіда, доповідь, дослідницький та пошуковий методи, індивідуальна робота, самостійна робота.</p> <p><u>Методи контролю:</u> Усне/письмове опитування, тестовий контроль знань. Залік..</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є поглиблення і систематизація знань студентів з фонетичних особливостей французької мови та формування системних знань в галузі теорії фонології та сучасних концепцій теорії фонемі як такої. Особлива увага приділяється вивченню артикуляційної бази французької мови та особливостям фонетики в територіальних варіантах, перш за все національних.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● закріпити і розширити знання студентів з фонетики, здобуті при вивченні курсу "Вступ до загального мовознавства"; ● систематизувати елементи фонетичної теорії, засвоєні студентами при вивченні 	

нормативного курсу з практичної фонетики;

- поглибити знання всіх компонентів фонетичної будови сучасної французької мови в їх системі і в зіставленні з фонетичною будовою рідної мови;
- ознайомити студентів (в загальних рисах) з сучасними методами фонетичного дослідження та основними фонетичними поняттями.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентції:

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентції:

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, теорію та історію, функції, рівні.

ФК.3 Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Результати навчання:

РН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та французькою й англійською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

РН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів і технологій.

РН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

РН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

РН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

РН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20 год.
практичні	10 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/ вибіркова
---------	---------------	---------------------------	---------------------------

5-й	035 Філологія	III-й	обов'язкова
Тематика навчальної дисципліни			

№	Тема	Кількість годин		
		лекції	практичні заняття	самостійна робота
1.	Фонетика як лінгвістична дисципліна. Місце фонетики як підрозділу мовознавства. Її зв'язок з іншими науками.	4		5
2.	Звукова будова мови. Лінгвістичний, акустичний та анатомофізіологічний аспекти аналізу звуків.	2		5
3.	Будова мовного апарату. Активні та пасивні органи мови.	2		5
4.	Фонологія як лінгвістична наука. Теорія фонем. Фонема та звук. Варіанти фонем.	2		5
5.	Фонетизм французької мови. Вокалізм: його основні риси.		2	5
6.	Консонатизм та його основні риси.	2		5
7.	Артикуляторна класифікація голосних та приголосних французької мови. Відмінні риси французьких голосних та приголосних.	2		
8.	Стилістичний аспект французької мови. Стил мовлення.	2	2	5
9.	Склад та фонетичний складоподіл. Теорія мускульного напруження. Сегментація мовного потоку. Синтагма як значеннева група. Фраза як значеннева єдність. Принципи членування мовного потоку. Теорії складоподілу.		2	5
10.	Просодія та інтонація. Функції наголосу. Типи наголосу у французькій мові. Функції та компоненти інтонації. Мелодія. Інтонаційна теорія П. Делатра. Інтонація і тип речення.		2	5
11.	Асиміляція звуків у мовленні. Позичійно-комбінаторні зміни: вплив наголосу, редукція, вплив оточення, вплив позиції звука у складі та слові.	2		5
12.	Чергування фонем. Фонетичні (позиційні) чергування. Чергування голосних в залежності від стилю мови. Випадне [ə]. Зв'язування. Правила обов'язкового, факультативного та забороненого вживання зв'язування. Типи зв'язування. Функції зв'язування.	2		5
13.	Мовний ритм. Ритмічна група. Типи ритмічних груп. Ритмомелодика. Мелодика розповідного, питального та спонукального речення.		2	5

		ЗАГАЛОМ:	20	10	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни					
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті.</p> <p>Знання студента оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:</p> <p>«відмінно» (9-10 балів) – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;</p> <p>«добре» (7-8 балів) – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;</p> <p>«задовільно» (5-6 балів) – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;</p> <p>«незадовільно» (1-4) – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.</p> <p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу. В межах курсу передбачені консультації викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних та самостійних завдань).</p>				
Вимоги до письмових робіт	<p>У курсі передбачена підсумкова контрольна робота, яка проводиться у формі підсумкового тесту на платформі d-learn.pnu.edu.ua pf за пройденими на лекційних та практичних заняттях темами. Інформація стосовно виконання контрольної роботи доводиться до студентів на початку семестру. Підготовка до тестування і його проведення класифікуються як один з аспектів самостійної роботи. Система d-learn надає доступ до завдань у визначений день у межах визначеного часу та подає результат за 100-бальною шкалою.</p> <p>Тест з вибором відповідей базується на матеріалі, розглянутому на всіх лекціях і практичних заняттях, і містить 25-50 завдань теоретичного і практичного характеру.</p> <p>Зразок підсумкового тесту</p> <p>1. La distinction entre les phonèmes s'effectue par :</p> <p>a) les traits pertinants</p>				

	<p>b) l'entourage phonétique c) la quantité des syllabes d) l'accentuation</p> <p>2. L'archiphonème [A] est caractérisée par les traits suivants :</p> <p>a) antérieur, labial, ouvert b) antérieur, non-labial c) ouvert, oral d) oral, accentuée</p> <p>Критерії оцінювання контрольної роботи (підсумкового тесту)</p> <p>Система d-learn здійснює підрахунок відсотків правильних відповідей при виконанні тесту за 100-бальною шкалою, що корелює зі шкалою оцінювання контрольної роботи, представленої у документі “Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника” 2023 р.</p> <p>90–100 балів – “відмінно”, 70–89 балів – “добре”, 50–69 балів – “задовільно”, 1–49 балів – “незадовільно”.</p> <p>Ознайомитися з документом можна за покликанням: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspihnosti.pdf</p> <p>Студентам, які набрали менше 50 балів (оцінка “незадовільно”), надається друга спроба проходження підсумкового тесту. Питома вага підсумкового тесту 30 балів. Протягом семестру передбачено 2 контрольні роботи, які проводяться як контроль самостійної роботи у вигляді тестів з десяти питань. Питома вага кожного запитання – 1 бал. Максимальна оцінка за тест – 10 балів.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Оцінюється відвідуваність 5 практичних занять упродовж семестру за 10-бальною шкалою. Максимальна кількість 50 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 100.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Максимальна кількість балів за залік – 30 балів. За умови отримання студентом/студенткою мінімум 50 балів у системі електронного журналу webportal.pnu.edu.ua/ <u>за роботу на практичних заняттях і виконання контрольних робіт, в тому числі підсумкової</u>, а також за обов'язковою згодою студента/студентки підсумкова оцінка за залік (відомість № 1) виставляється <u>автоматично</u> відповідно до даних електронного журналу. Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №1, користується правом перескладання заліку за відомістю №2.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма підсумкового контролю (залік); Форма задачі (комбінована).</p> <p>При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується активність студента під час практичних занять; присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски занять без поважних причин, а також результати відпрацювання пропущених з поважних причин занять.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Курс викладається французькою мовою.

Максимальна сума балів, яка присвоюється студентові/студентці за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань (50 балів), підсумкового тестування (30 балів) і контролю самостійної роботи (20 балів).

Студенти, котрі навчаються за **індивідуальним графіком**, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим складанням тем і підсумкового тесту в системі дистанційного навчання d-learn, погоджених з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-individ.-grafik.pdf>

Порядок перезарахування результатів **неформальної освіти** в межах курсу (наприклад, результати проходження відповідних курсів на платформах Coursera, Udemy, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти іспит за відомістю № 2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні індивідуальних письмових робіт.

Дотримання **академічної доброчесності** засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за покликанням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» [«Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти»](https://nmv.pnu.edu.ua/положення-про-переведення-вдрахування-та-поновлення-студентів-вищих-закладів-освіти). Ознайомитися із положенням можна за покликанням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні>

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <http://www.d-learn.pro>.

8. Рекомендована література

1. Андрієвська Е.М., Дем'яненко М.Я. Сучасна французька вимова. Теорія і практика: Навчальний посібник. Київ: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2004. 225 с.
2. Бігун О., Воронько Г., Фенюк Л. Фонетичні навички сучасної французької мови як складова комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти. *Філологічні трактати*. 2022. Т. 14, №2. С.7-15.
https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/90282/1/Bigun_Ftrk_2_2022.pdf
3. Воронько Г.М. Фонетичні особливості сучасної французької мови. Сучасні дослідження з лінгвістики, літературознавства і міжкультурної комунікації (ELLIC 2022) : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції, Івано-Франківськ, 04-06 жовтня 2022 р. /відп. за випуск О. А. Бігун; Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Електронне видання. Івано-Франківськ, 2022. С. 281-283.
4. Воронько Г.М. Соціолінгвістичний підхід у дослідженнях фонологічної системи сучасної французької мови. *Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique: collection de papiers scientifiques «ΛΟΓΟΣ» avec des matériaux de la IV conférence scientifique et pratique internationale*, Paris, 11 novembre 2022. Paris-Vinnytsia: La Fedelta & Plateforme scientifique européenne, 2022. P. 108-109.
5. Воронько Г.М. Інноваційні підходи у формуванні фонетичних навичок сучасної французької мови. *Science of XXI century: development, main theories and achievements: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the III. International Scientific and Theoretical Conference*, December 2, 2022 Helsinki, Republic of Finland: European Scientific Platform. P. 84-85.
6. Комірна Є.В. Теоретична фонетика французької мови : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Є. В. Комірна ; Київ. нац. лінгв. ун-т. - К. : Вид. центр КНЛУ, 2011. - 421 с. : іл. - Назва обкл. : Phonétique théorique du Français/ Комірна Е. В. Детальніше: <https://bukskar.com.ua/ua/p1913214050-kniga-komirna-yevgeniya.html>
7. Abdessemed, Nadjiba, & Samir Abdelhanmid, 2015 : "Conception d'un didacticiel pour la phonétique progressive du FLE dans l'enseignement universitaire algérien", *Synergies Algérie* 22, 207-216 [disponible en file:///C:/Users/rana%20kandeel/Desktop/modifications/abdessemed_abdelhanmid.pdf].
8. Abry, Dominique, 2008 : "Phonétique française et pédagogie de la prononciation" [<http://www.ac-grenoble.fr/casnav/accueil/enseigner-FLE-FLS/index.php?post/2012/07/11/Phon%C3%A9tique-fran%C3%A7aise-et-p%C3%A9dagogie-de-la-prononciation#Ancre>, date de récupération : 1er février 2017].
9. Mordellet-Roggenbuck, I. (2010). *Phonétique du français: théorie et applications didactiques*. Німеччина: Empirische Pädagogik. Léon P. et M. Introduction à la phonétique corrective. Paris: Hachette et Larousse, 1987. 98 p. (електронний варіант) https://www.google.com.ua/books/edition/Phon%C3%A9tique_du_fran%C3%A7ais/rd7JYgEACAAJ?hl=uk&sa=X&ved=2ahUKewj8KH2JmIAxWqR_EDHSFBFAwOiqUDegQIFBAK
10. Yousif, Deya-Eldin, 1999: *Réalisation des voyelles du français standard par des arabophones du Qatar : étude phonétique contrastive*. Thèse de doctorat en Phonétique, sous la direction de René Gsell. Université de Paris III.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.unil.ch/ling/page12580.html>
2. <http://www.linguistes.com/phonetique/phon.html>
3. <http://post.queensu.ca/~lessardg/Cours/215/chap2.html>
4. <http://french.chass.utoronto.ca/linguistique/prosodie/pmartin/index.html>
5. <http://www.accent-de-france.fr.st/>
6. <http://valibel.fltr.ucl.ac.be/linghist/exercicesph.html>
7. <https://www.verbotonale-phonetique.com/phonetique-phonologie/>

Викладач _____ **Галина Воронько**